

◀ **تأمین مالی دولت: تحقق ۶۶ درصدی منابع در دولت چهاردهم**

بررسی وضعیت تأمین مالی اعتبارات عمومی دولت نشان می‌دهد که ۶۶ درصد از منابع پیش بینی شده بودجه و هدفمندی یارانه‌ها در سال ۱۴۰۳ در ۵ ماهه فعالیت دولت چهاردهم تأمین مالی شده است. در همین حال در حالی‌که در ۴ ماهه عمر دولت قبل تنها ۱۷ درصد منابع مصوب سال از بودجه عمومی تأمین شده بود. در ۵ ماهه دولت چهاردهم ۴۸ درصد منابع تأمین شده و به‌بود ۳۱ درصد داشته است.

◀ **تأمین مالی غیرتورمی دولت به‌مسیر انضباط مالی**

تأمین مالی غیرتورمی دولت به صورت تأمین نقدینگی مورد نیاز دولت از طریق انتشار اوراق نقدی و همچنین تأمین مالی غیرمستقیم دولت از طریق انتشار و واگذاری اوراق غیرنقدی به اشخاص طلبکار از دولت یکی از رویکردهای دولت بوده است. در این خصوص می‌توان اشاره کرد که در سال ۱۴۰۳ تا پایان دیماه مبلغ ۳۴۶ هزار میلیارد تومان انتشار اوراق اسلامی به منظور تأمین مالی غیرتورمی دولت انجام شده است. ارتقای جایگاه اوراق مذکور به واسطه تسویه به‌موقع تعهدات دولت یعنی بازپرداخت اصل و سود اوراق بدون یک روز تأخیر نیز مورد توجه دولت بوده است. در همین حال ارتقاء شفافیت، سلامت اداری و انضباط مالی دولت با مدیریت نقدینگی، اجرای حساب واحد خزانه و به دنبال آن عدم استفاده از تنخواه گردان بانک مرکزی از سوی خزانه‌داری کل کشور در دولت چهاردهم دنبال شد. جلوگیری از رسوب بیش از ۲۰۰ هزار میلیارد تومان در حساب دستگاه‌های اجرایی یکی از آثار عملی حرکت در این مسیر بوده است. باتوجه به پیاده‌سازی حساب واحد خزانه و استفاده از ظرفیت منابع نقدینگی دولت در سال جاری از تنخواه‌گردان خزانه استفاده نکرد و عدم اتکای دولت به تنخواه‌گردان خزانه موجب کاهش رشد نقدینگی و پایداری پولی و آثار مثبت در روند کاهش تورم شده است.

◀ **پیش به سوی تنوع بخشی به روش‌های تأمین مالی تولید**
قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها» که در اردیبهشت ماه امسال برای اجرا ابلاغ شد، تشکیل شورای ملی تأمین مالی به ریاست وزیر امور اقتصادی و دارایی را پیش بینی کرده و این شورا به دستور وزیر اقتصاد هر دو هفته یکبار نشست‌های خود را برگزار می‌کند. ایجاد هماهنگی و هم‌افزایی بین نهاد‌های متولی تأمین مالی در بازارهای پول، سرمایه و بیمه، توسعه الگوهای سرمایه‌گذاری در طر‌های تولیدی و زیربنایی، تقویت نظام سنجش اعتبار با تکمیل پایگاه داده‌های اعتباری کشور، توسعه و ترویج نهاد‌ها و ابزارهای تضمین، توسعه دامنه وثایق قابل قبول نیز نهاد‌های وثیقه پذیر و تصویب دستورالعمل‌های لازم، تدوین و تصویب دستورالعمل انتشار وثیقه و اوراق تضمین بر پایه انواع دارایی‌های قابل توثیق و در نهایت تصویب سایر دستورالعمل‌های مورد نیاز برای تحقق اهداف این ماده از وظایف تعریف شده برای این شورا است. این شورا مقدمات اجرایی قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها را با تصویب آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها فراهم کرده است.

◀ **رشد درآمدهای پایدار و عبور از اقتصاد نفتی**

رشد درآمدهای پایدار و عبور از اقتصاد نفتی نیز از اولویت‌های دولت چهاردهم است که وزارت امور اقتصادی و دارایی در این زمینه نیز در ماه‌های گذشته فعال بوده است. رعایت اصول مالیات‌ستانی شفاف و عادلانه، مبارزه با فرار مالیاتی (با تمرکز بر دانه درشت‌های مالیاتی) و طرح نشان دار کردن مالیاتی از مصادیق اجرای عدالت مالیاتی است. علاوه بر این تأمین بودجه عمومی دولت در حالی صورت می‌گیرد که اولاً در سال‌های اخیر نرخ مالیاتی موضوع ماده ۱۰۵ قانون مالیات‌های مستقیم (نرخ مالیات بر شرکت‌ها و اشخاص حقوقی) با هدف کمک به تولیدکنندگان از ۲۵ درصد به ۲۰ درصد رسیده است (کاهش ۵ درصدی نرخ) و ثانیا طبق قانون مالیات بر ارزش افزوده، بخشی از وصولی این مالیات، به عنوان عوارض سهم شهداری‌ها و دهیاری‌ها در اختیار وزارت کشور قرار می‌گیرد. تداوم روند ربه رشد نسبت درآمدهای مالیاتی به منابع بودجه عمومی و اعتبارات هزینه‌ای دولت موجب شد تا نسبت درآمدهای مالیاتی ۹ ماهه ابتدای سال ۱۴۰۳ به منابع بودجه عمومی و اعتبارات هزینه‌ای دولت به ترتیب ۶۵ و ۴۷ درصد شود.

◀ **رشد ۶۵ درصدی تأمین استرداد به صادرکنندگان**
میزان استرداد ۱۰ ماهه ابتدای ۱۴۰۳ به صادرکنندگان مبلغ ۲۲ هزار میلیارد تومان است که نسبت به میزان استرداد ۱۰ ماهه سال قبل (یعنی ۱۳٫۲ هزار میلیارد تومان)، تقریباً ۶۵ درصد رشد کرده است. همچنین از ابتدای سال تا آذر ماه ۱۴۰۳ مجموعاً بالغ بر ۱۱۶ هزار میلیارد تومان عوارض موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده سهم شهداری‌ها و دهیاری‌ها وصول شده است که نسبت به وصولی ۹ ماه ابتدای سال ۱۴۰۲، رشدی معادل ۵۳ درصد داشته است. پیش‌بینی می‌شود حداقل ۲۲۰ هزار میلیارد تومان تا پایان سال ۱۴۰۳ وصول شود.

◀ **نظام مالیاتی هوشمند و رسیدگی سیستمی**

رسیدگی سیستمی اظهارنامه‌های پیش‌فرض مؤدیان بر اساس اطلاعات صورتحساب‌های الکترونیکی ارسال‌ی آنها برای اولین بار، رسیدگی ۱۰۰ درصد اظهارنامه‌های اجاره مستفلات، رسیدگی ۸۰ درصد اظهارنامه‌های اصفاف و صاحبان مشاغل و قطعی‌سازی پرونده بیش از ۸ میلیون پرونده اصفاف در راستای اجرای تبصره ماده ۱۰۰ و ماده ۹۷ قانون مالیات‌های مستقیم و رسیدگی ۷۰

وضعیت تأمین مالی اعتبارات عمومی (با احتساب منابع و مصارف هدفمندی یارانه)	تغییرات شاخص
چهار ماهه دولت سیزدهم (تا ابتدای مرداد ماه ۱۴۰۲)	۶۶ درصد از منابع پیش‌بینی شده بودجه و هدفمندی یارانه ها در سال ۱۴۰۲، در ۵ ماهه فعالیت دولت چهاردهم تأمین مالی شده است

تکلیف وزارت اقتصاد در تأمین مالی دولت (تأمین مالی ۷۰٪ بودجه عمومی)	تغییرات شاخص
۱۷ درصد منابع مصوب سال (بودجه عمومی) در ۴ ماهه توسط وزارت اقتصاد تأمین گردید.	۴۸ درصد منابع مصوب سال (بودجه عمومی) در ۹ ماهه توسط وزارت اقتصاد تأمین گردید.

رشد ۱۷ درصدی تعیین تکلیف اموال تملیکی			
نوع اقدام	نه ماهه اول ۱۴۰۲	نه ماهه اول ۱۴۰۳	رشد (درصد)
انتهاد	7,217	21,372	196
استرداد	42,758	62,723	47
فروش	68,952	90,095	31
اعاده	192,517	189,574	-2
جمع کل	311,444	363,764	17

گزارش عملکرد وزارت اقتصاد در دولت چهاردهم

راهبری اقتصاد

◀ **از تأمین مالی غیرتورمی تا وصول درآمدهای پایدار و حمایت از کسب و کارها**

دولت چهاردهم در حالی راهبری اجرایی کشور را عهده‌دار شد که در عرصه اقتصادی چالش‌های جدی وجود داشت و ناترازی‌های درمان نشده و تشدید شونده در بخش‌های مختلف بحران‌ساز شده بود؛ دولت در ۵ ماهه عمر خود تلاش کرد تا بر مبنای ظرفیت‌های قانونی برنامه هفتم برای رفع این بحران‌ها و ناترازی‌ها گام بردارد. تورم، کاهش قدرت خرید مردم، افزایش هزینه‌های تولید و افت سرمایه‌گذاری و… از چالش‌های جدی است که باید برای آنها چاره‌اندیشی می‌شد و از نگاه دولت افزایش تولید، ایجاد اشتغال و رشد اقتصادی ی پایدار، نیازمند تدوین و اجرای سیاست‌های اقتصادی مناسب است. قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت برای غلبه بر این بحران‌ها وظایفی را بر عهده وزارت اقتصاد قرار داده است که یکی از این موارد مربوط به تأمین مالی به عنوان یکی از مهمترین پیش نیازهای رشد اقتصادی است. بر همین اساس وزارت امور اقتصادی و دارایی در دولت چهاردهم در حوزه مدیریت مالی دولت بر تأمین مالی غیرتورمی و انضباط مالی متمرکز بوده است.

نسبت به مدت مشابه قبل رقم خورد. فروش بیش از ۹۰ هزار میلیارد ریال اموال منقول با رشد ۳۱ درصدی در مقایسه با مدت مشابه قبل، باگشت بیش از ۱۸۰ هزار میلیارد ریال کالا از طریق اعاده به صاحبان مشاغل و چرخه تولید، اخذ سند بیش از ۶۷۷ هزار مترمربع املاک در سال ۱۴۰۲ و رشد حدود ۳۰۰ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۲، برگزاری بیش از ۱۲۰۰ مرحله حراج بصورت متمرکز حراج الکترونیکی خرده‌فروشی برخط در سال ۱۴۰۳ بر اساس تکلیف قانونی با ارزش بیش از ۱۳۰۰ میلیارد ریال و رشد بیش از ۱۰۰۰ درصدی نسبت به مدت مشابه قبل از دیگر رکوردهای ثبت شده در عملکرد این حوزه است. در این حوزه می‌توان به راه‌اندازی و رونمایی از سامانه یکپارچه اموال تملیکی (اسبات) در سراسر کشور، افزایش ظرفیت انبارهای ملکی به بیش از ۲۵۰ هزار مترمربع، اجرای بیش از ۲۶ هزار مترمربع قفسه بندی انبارها نیز اشاره کرد. حفظ سرمایه‌های ملی با توجه به از خارج شده از کشور در سنوات گذشته، جلوگیری از تحمیل هزینه‌های بالای حفظ و نگهداری این قبیل کالاها در انبارها به بودجه دولت، جلوگیری از تضییع حقوق بیت‌المال به واسطه کاهش کیفیت به علت نگهداری طولانی مدت آن در شرایط آب و هوایی نامناسب، کاهش ارزش ریالی کالا، در طی زمان به دلیل عدم امکان تعیین تکلیف کالا، تبدیل دارایی‌های غیرمولد دولت به دارایی‌های مولد، تأمین بخشی از نیاز بازار در راستای کنترل تورم و جلوگیری از رشد فزاینده قیمت‌ها و ایجاد درآمد غیر تورمی برای دولت جهت تأمین بخشی از هزینه‌های ضروری کشور از آثار اقدامات انجام شده در این حوزه است.

◀ **رشد ۴۳ درصدی بورس در دولت چهاردهم**

بازار سرمایه و رویکردی حمایتی دولت یکی دیگر از ابعاد عملکردی وزارت امور اقتصادی و دارایی در دولت چهاردهم است. تهیه برنامه راهبردی عملیاتی شش ماه دوم سال ۱۴۰۳، شامل ۱۷ اقدام مهم، پیگیری مؤثر برای صیانت از حقوق بازار سرمایه در لایحه و قانون بودجه ۱۴۰۴، انتظام بخشی به انتشار اوراق دولتی، پیگیری از دولت در خصوص ارائه برنامه زمان بندی انتشار اوراق دولتی و پایبندی به آن، تأکید بر لزوم استفاده از بازارگردان برای اوراق دولتی، نهایی‌سازی لیست عرضه‌های اولیه برای سه ماهه پایان سال، پیگیری منافع عمومی ناشران و تلاش برای کاهش خسارت‌هایی از قبیل قطعی انرژي (برق و گاز) و رونمایی از ابزارهای جدید از مهمترین اقداماتی است که به انجام رسیده است.

◀ **رشد ۲۳ درصدی ارزش صادرات غیرنفتی در دوره دولت چهاردهم**

در بازه زمانی شروع به کار دولت چهاردهم تاکنون، اهتمام جدی وزارت اقتصاد در حوزه گمرکی بر این بوده تا ضمن تحلیل مشکلات موجود در تجارت خارجی کشور، از حداکثر توان خود در رفع موانع و مشکلات موجود فرایند ترخیص کالا گام بردارد. آمار جزئیات واردات، صادرات و ترانزیت ۵ ماهه آغاز به کار دولت حکایت از دستاوردهای قابل توجه در این حوزه دارد. بنابر اعلام وی، مجموع صادرات غیرنفتی ایران با وزنی بیش از ۶۶ میلیون، ارزشی بالغ بر ۲۵.۵ میلیارد دلار را به خود اختصاص داده است، در عین حال واردات کشور طی این مدت تا ۲۰ درصد کاهش در وزن نسبت به مدت مشابه سال قبل به ۱۴ میلیون و ۷۷۷ هزار تن رسید. ارزش واردات هم در این مدت ۲۸.۷ میلیارد دلار بوده است. در همین حال در ۱۰ ماهه نخست امسال، تجارت خارجی کشور ۱۵۸ میلیون و ۱۸۰ هزار تن و به ارزش ۱۰۳ میلیارد و ۸۴۶ میلیون دلار بوده است.

از مجموع تجارت خارجی کشور، طی ۱۰ ماهه امسال بالغ بر ۱۲۷ میلیون و ۳۹۶ هزار تن به ارزش ۴۷ میلیارد و ۷۵۵ میلیون دلار به صادرات اختصاص داشت که از نظر وزن ۱۲ درصد و از حیث ارزش ۱۸ درصد افزایش یافت. جمع کل درآمدهای گمرکی و مالیاتی وصول شده توسط گمرک جمهوری اسلامی ایران و اریز به خزانه از اول مرداد ماه امسال تا ۱۵ دی ماه، ۱۳۸ همت بوده است که نسبت به مدت مشابه سال قبل، رشدی معادل ۴۵ درصد را شاهد هستیم. این مبلغ شامل ۸۳۰ هزار میلیارد ریال درآمد گمرکی (حقوق ورودی و عوارض) است که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل با رشد ۶۵ درصدی و ۵۵۷ هزار میلیارد ریال مالیات بر ارزش افزوده با رشدی معادل ۲۲ درصد است.

◀ **بزرگترین مزایده مولدسازی دارایی‌های دولت**

رویکرد متفاوت به خصوصی‌سازی با هدف واقعی شدن و واگذاری بر مبنای اهلیت از ابتدای دولت چهاردهم در دستور کار بوده است. بر این اساس در زمینه آماده‌سازی و قیمت‌گذاری تعداد ۲۹ شرکت در برنامه آماده‌سازی سازمان خصوصی‌سازی قرار گرفت که تعداد هشت شرکت به علت برخورداری از محدودیت‌های پذیرش در بازار سرمایه (نظیر دارا بودن زیان انباشته و سایر الزامات بازار سرمایه، از فهرست پذیرش به استناد مصوبه مورخ ۱۴۰۲/۵/۱۴

در قالب شش برنامه، سیاست‌های بهبود محیط کسب و کار را دنبال می‌کند که عبارتند از: تصمیم‌سازی و سیاست‌گذاری در حوزه کسب و کار مبتنی بر پژوهش‌های کاربردی، ساده‌سازی فرایند شروع، راه‌اندازی و توسعه کسب و کارها، مقررات زدایی و رفع موانع تولید، تقویت رویکرد نظارت پسینی بر فعالیت کسب و کارها با ابزارهای متناسب، ارزیابی و واپش مستمر محیط کسب و کار و اتخاذ رویکرد نظارت پیشینی بر وضع مقررات. ثبت رکورد صدور بیش از ۷ میلیون و ۲۰۰ هزار مجوز از درگاه ملی مجوزهای کشور، تبدیل یک میلیون فرایند فرایند صدور شناسه یکتا به صورت دسته‌ای، پیاده‌سازی فرآیند جدید سرویس استعلام صدور گواهی ماده ۱۸۶ مالیات‌های مستقیم و همچنین ایجاد زیرساخت احراز و اخذ مجوز برای نهادهای دولتی و عمومی غیردولتی از طریق درگاه ملی مجوزها از نتایجی است که در این حوزه حاصل شده است.

◀ **رفع ناترازی در بانک‌های تحت مدیریت دولت**

ناترازی بانک‌هایی از مهمترین ناترازی‌هایی است که اقتصاد کشور ما در سال‌های اخیر با آن دست به گریبان بوده است، بنابراین اصلاح این وضعیت و رفع این ناترازی از اولویت‌هایی است که وزارت امور اقتصادی و دارایی در دولت چهاردهم در دستور کار دارد. بر این اساس برنامه افزایش سرمایه بانک‌های دولتی در راستای اجرای تکالیف برنامه هفتم توسعه از سوی وزارت امور اقتصادی و دارایی با هماهنگی سازمان برنامه و بودجه کشور از سوی وزارت اقتصاد تهیه شد و در آبان ماه امسال در هیأت وزیران به تصویب رسید. بر این اساس، از سال دوم برنامه (سال ۱۴۰۴)، افزایش سرمایه بانک‌های دولتی باید به‌گونه‌ای انجام شود که در پایان قانون برنامه هفتم، نسبت کفایت سرمایه کیله بانک‌های دولتی به ۸ درصد برسد؛ ضمن این‌که نسبت کفایت سرمایه در بانک‌هایی که بیش از ۸ درصد است نیز تا حد امکان حفظ شود. در همین حال افزایش سرمایه بانک‌های تحت مدیریت در سال جاری به این شکل انجام شد: بانک کشاورزی از محل ظرفیت مندرج در جدول شماره (۸) قانون بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور به مبلغ ۲۰ هزار میلیارد ریال و از محل بند (ب) ماده (۲۰) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی به مبلغ ۱۳۸۶ میلیارد ریال، بانک قرض الحسنه مهر ایران از محل سود انباشته به مبلغ ۶۶ هزار میلیارد ریال و بانک صادرات ایران از محل مازاد تجدید ارزیابی دارایی‌ها به مبلغ ۵۶۷ هزار میلیارد ریال.

◀ **رشد ۶۳ درصدی خسارات پرداختی بیمه**

در بخش بیمه‌ای نیز آمار عملکرد شاخص‌های اصلی صنعت بیمه در دولت چهاردهم حکایت از رشد ۵۱ درصدی حق بیمه تولیدی، رشد ۶۳ درصدی خسارت پرداختی، رشد ۲٫۷ درصدی بیمه‌نامه‌های صادر شده دارد. تدوین، تصویب و ابلاغ دستورالعمل «نحوه تعیین و پرداخت خسارت کسر ارزش (افت قیمت) و تسویه نقلیه از محل بیمه‌نامه اجباری خسارات وارد شده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه»، بازنگری در آیین‌نامه نحوه احراز صلاحیت حرفه‌ای کارکنان کلیدی و عملیاتی موسسات بیمه مننی بر حذف شرط سنی برای تصدی سمت هیئت مدیره؛ بازنگری زمان اجرای آیین‌نامه بیمه‌های زندگی، تدوین مقرراتی برای افزایش نظارت‌های صنفی یا برون‌سپاری برخی امور نظارتی بخصوص در امور خارج از دو حوزه نظارت بر توانگری و نظارت بر پرداخت خسارت از دستاوردهایی است که در این دوره در نتیجه نگاه ویژه به بخش بیمه محقق شده است.

◀ **اعتباربخشی به مطالعات و گزارش‌های مالی**

از آنجا که اجرای قیق استاندارد‌ها و معیارهای حسابرسی در گزارش‌های سازمان حسابرسی منجر به افزایش اعتماد وطمینان دولت و مردم به شرکت‌ها و مؤسسات می‌شود؛ این حوزه نیز در دولت چهاردهم مورد توجه بوده است. صدور انواع گزارش‌های حسابرسی تأمین نیازهای اساسی دولت در زمینه حسابرسی و ارائه خدمات تخصصی مالی به بخش‌های دولتی و تحت نظارت دولت طبق ماده ۱۶ اساسنامه سازمان حسابرسی، افزایش شفافیت در اقتصاد حفظ اعتماد عمومی، افزایش اعتبار مطالعات و گزارش‌های مالی، اطمینان از رعایت قوانین و مقررات مربوط و صدور به موقع گزارش‌ها و برگزاری مجامع شرکت‌های دولتی درموضع مقرر در همین راستا از سوی سازمان حسابرسی دنبال شده است. حسابرسی از ۶۷۸ شرکت شامل شرکت‌های پیوست ۳ قانون بودجه، شرکت‌های وابسته به دولت و سایر شرکت‌ها با جمع دارایی ۳۱۸ همت در ۹ ماهه امسال انجام شده است.

عنوان	تعداد طرح	حجم سرمایه مصوب (میلیون دلار)
طرح‌های سرمایه‌گذاری خارجی دولت چهاردهم (1403/05/01 الی 1403/10/04)	218	7,563

آمار طرح‌های سرمایه‌گذاری خارجی از ابتدای دولت چهاردهم تا پایان 1403/10/04 – به تفکیک بخش اقتصادی

رتبه	بخش پروژه	سرمایه‌گذاری خارجی مصوب –معتبر– میلیون دلار
1	تفت	4846
2	صنعت	1727
3	تأمین آب، برق و گاز	709
4	افزایش سرمایه گذاری در طرح های موجود	140
5	کشاورزی	61
6	معادن	26
7	گردشگری	24
8	ساختان	23
9	حمل و نقل و ارتباطات	4
10	خدمات	2
11	بررس	1
12	جمع کل	7563

نسبت عملکرد درآمدهای مالیاتی از هزینه و درآمد دولت	
نسبت مالیات به اعتبارات هزینه‌ای	نسبت مالیات به منابع عمومی

